

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/230/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515211805
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3515211805.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu J. L. R., C., so sídlom B., P. XX, IČO: XX XXX XXX, zastúpenému R. & J. R., so sídlom L., Y. X, proti žalovaným 1/ H. V. R., narodenému dňa XX.XX.XXXX., bytom R. V., P. XXX/X., 2/ U. V., narodenej dňa XX.XX.XXXX., bytom R. V., P. XXX/X, 3/ H. V. H., narodenému dňa XX.XX.XXXX., bytom R. V., P. XXX/X, 4/ G. V. H., narodenej dňa XX.XX.XXXX., bytom R. V., P. XXX/X, všetci žalovaní zastúpení: Advokátska kancelária M., R., so sídlom L., D. XX, o odporovanie právnych úkonov, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 04. júla 2018, č. k. 9C/265/2015-342, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný 1/, 2/, 3/, 4/ **m a j ú** proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovaným domáhal určenia, že kúpna zmluva, ktorou boli prevedené nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v k. ú. R. V., zapísané na LV č. XXXX z H. V. a jeho manželky, obaja bytom R. V., P. XXX/X, ako predávajúci, na žalovaných 1/, 2/, ako kupujúcich, je voči nemu neúčinná a súčasne sa domáhal určenia, že darovacia zmluva, ktorou boli predmetné nehnuteľnosti prevedené zo žalovaných 1/, 2/ ako darcov, na žalovaných 3/, 4/ ako obdarovaných, je voči nemu neúčinná (výrok I). O trovách konania rozhodol tak, že žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi vo výške 100 % (výrok II.).

2. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že dňa 28.06.2010 uzatvoril právny predchodca žalobcu ako veriteľ s V., s.r.o., ako dlžníkom Zmluvu o úvere č. XXX XXX, na základe ktorej poskytol dlžníkovi úver 111.738,- eur. Dňa 28.06.2010 vystavil dlžník v prospech žalobcu vlastnú zmenku a následne sa aj zmenkoví ručiteľia - H. V., nar. XX.XX.XXXX, a E. H., nar. XX.XX.XXXX, za jej zaplatenie zaručili vystavením zmenky. Zmenkovým platobným rozkazom Okresného súdu Bratislava V., č. k. 5Zm/213/2012-13, bola dlžníkovi a zmenkovým ručiteľom uložená povinnosť zaplatiť veriteľovi 123.463,47 eur s príslušenstvom. Voči zmenkovému platobnému rozkazu podali zmenkoví ručiteľia námietky, Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V., č. k. 1CbZm/177/2013-111, bol Zmenkový platobný rozkaz ponechaný voči zmenkovým ručiteľom v platnosti. Okrem tejto pohľadávky uzatvoril dňa 28.06.2010 právny predchodca žalobcu ako veriteľ s V., s.r.o., ako dlžníkom, Zmluvu o úvere č. XXX XXX XXXX, na základe ktorej poskytol dlžníkovi 150.000,- eur. Dlžník v prospech veriteľa vystavil 28.06.2010 vlastnú zmenku a zmenkoví ručiteľia sa za jej zaplatenie zaručili. K splneniu záväzkov nedošlo, aj v prípade tejto úverovej zmluvy bol vydaný Zmenkový platobný rozkaz Okresným súdom Bratislava V., č. k. 4Zm/214/2012-14, ktorým bola dlžníkovi a zmenkovým

ručiteľom uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 116.031,48 eur s príslušenstvom. Zmenkoví ručitelia podali námietky, pričom zmenkový platobný rozkaz bol na základe Rozsudku Okresného súdu Bratislava V., č. k. 1CbZm/178/2013-103, ponechaný v platnosti, rozhodnutie bolo potvrdené i odvolacím súdom.

3. Dňa 16.07.2013 bola medzi zmenkovým ručiteľom a jeho manželkou ako predávajúcimi a žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi, uzatvorená Kúpna zmluva, na základe ktorej predávajúci previedli na kupujúcich nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území: R. V., obec: R. V., okres: X. H. X. Y., zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, evidované Okresným úradom X. H. X. Y., katastrálny odbor, a to pozemky: zastavené plochy a nádvoría parc. reg. „C“ č. XXXX/X výmera XX m², zastavené plochy a nádvoría parc. reg. „C“ č. XXXX/X výmera XXX m², ostatné plochy parc. reg. „C“ č. XXXX/X výmera XXX m², zastavené plochy a nádvoría parc. reg. „C“ č. XXXX/X výmera XXX m², zastavené plochy a nádvoría parc. reg. „C“ č. XXXX/X výmera XX m², stavby: rodinný dom súp. č. XXX postavený na parc. reg. „C“ č. XXXX/X, lovecká izba s garážou súp. č. XXXX postavený na parc. reg. „C“ č. XXXX/X, garáž súp. č. XXXX postavený na parc. reg. „C“ č. XXXX/X, garáž postavená na parc. reg. „C“ č. XXXX/X. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti bol povolený Správou katastra X. H. nad Y. v konaní vedenom pod číslom V XXXX/XX.

4. V konaní žalovaní 1/ a 2/ preukázali, že k vyplateniu časti kúpnej ceny za nehnuteľnosti vo výške 42.300,- eur došlo tým spôsobom, že žalovaní 1/ a 2/ predali svoju nehnuteľnosť a kúpna cena za ich nehnuteľnosť bola poukázaná priamo zmenkovému ručiteľovi. Pokiaľ ide o úhradu zostávajúcej časti kúpnej ceny, bolo súdu predložené potvrdenie o úhrade kúpnej ceny v celosti, pričom z výsluchu žalovaných 1/ a 2/ vyplýva, že zostávajúca časť kúpnej ceny bola uhradená najskôr v sume 8.000,- eur a postupne boli vyplácané ďalšie splátky, k čomu žalovaní 1/ a 2/ doklady nemajú.

5. Dňa 02.10.2013 bola medzi žalovanými 1/ a 2/ ako darcami a žalovanými 3/ a 4/ ako obdarovanými, uzatvorená Darovacia zmluva, na základe ktorej uvedené nehnuteľnosti previedli darcovia na obdarovaných. Vklad bol povolený Rozhodnutím Okresného úradu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 13.01.2014, číslo vkladu V XXXX/XX.

6. Pokiaľ ide o prvý právny úkon, ktorého odporovateľnosti sa žalobca domáha (Kúpna zmluva zo dňa 16.07.2013), z dokladov predložených žalobcom vyplýva, že žaloba bola podaná včas a tiež je nesporné, že vzťah žalovaných 1/ a 2/ vo vzťahu k dlžníkovi (zmenkovému ručiteľovi H. V.) treba považovať za vzťah na úrovni blízkej osoby (§ 116 Občianskeho zákonníka), keďže žalovaní 1/ a 2/ nadobúdali nehnuteľnosti ako rodičia dlžníka.

7. Súd prvej inštancie sa v prvom rade, v prípade tohto právneho úkonu, zaoberal otázkou tzv. pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/ ako osôb, ktorým dlžník predal nehnuteľnosti kúpnu zmluvou. Poukázal na skutočnosť, že zmyslom § 42a Občianskeho zákonníka je, aby veriteľ dosiahol rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že je voči nemu neúčinný dlžníkom urobený právny úkon, ktorý skracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, teda, aby mohol následne svoju pohľadávku uspokojiť z takejto nehnuteľnosti. Rozhodnutie súdu, ktorým je vyhovené odporovacej žalobe, potom predstavuje základ k tomu, že sa veriteľ môže na základe titulu spôsobilého na výkon rozhodnutia, domáhať nariadenia alebo vykonania výkonu rozhodnutia postihnutím toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z majetku dlžníka, a to nie voči dlžníkovi, ale už priamo voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený. V prípade, že uspokojenie veriteľa z tohto majetku nie je možné, musí sa veriteľ namiesto určenia neúčinnosti právneho úkonu domáhať, aby mu ten, komu z odporovateľného právneho úkonu dlžníka vznikol prospech, vydal takto získané plnenie. Návrh o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešný len vtedy, ak bola žaloba podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený so splnením predpokladu, že takáto osoba získala odporovaným právnym úkonom prospech. V danom prípade však žalovaní 1/ a 2/ nehnuteľnosti darovali žalovaným 3/ a 4/. Berúc do úvahy toto zistenie (pričom je zrejmé, že z takéhoto úkonu - darovacej zmluvy - ani nezískali prospech), je zrejmé, že na strane žalovaných 1/ a 2/ nie je daná pasívna vecná legitímácia v prípade žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Bolo právom žalobcu domáhať sa namiesto určenia neúčinnosti právneho úkonu, aby mu žalovaní 1/ a 2/ prípadne vydali získané plnenie (prospech), i keď v prípade následnej darovacej zmluvy zrejme o prospechu ťažko možno hovoriť. Žaloba vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ však takto postavená nie je. V čase, keď sa žalobca domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu, patrilo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam už žalovaným 3/ a 4/, teda i keby došlo k vydaniu kladného rozhodnutia o odporovacej žalobe, nebolo by možné exekúciou postihnúť

to, čo odporovateľným právnym úkonom z dlžníkovho majetku ušlo priamo z tejto nehnuteľnosti, keďže žalovaní 1/ a 2/ vlastníkmi nehnuteľností už nie sú. Tento záver súd prvej inštancie oprel aj o Uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 06.03.2012 č. k. II. ÚS 7/2012-9, ktoré riešilo obdobnú situáciu. Ak teda už žalobca v čase podania žaloby vedel, že žalovaní 1/ a 2/ už nie sú vlastníkmi predmetných nehnuteľností, mal sa domáhať vydania získaného prospechu. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca aj v otázke preukazovania prospechu v dôsledku uzatvorenej Kúpnej zmluvy bol pasívny, keď žiadnym konkrétnym dôkazom nepreukázal, že prospech žalovaní z tohto právneho úkonu získali (nebola vyvrátená obrana žalovaných 1/ a 2/, že cena za nehnuteľnosti dohodnutá v kúpnej zmluve bola primeraná, a to s ohľadom na existenciu hypotekárneho úveru (záložné právo aj po uzatvorení Kúpnej zmluvy na nehnuteľnostiach stále viazlo), bolo tu obmedzenie týkajúce sa stípu vysokého napätia a podobne), pričom žalobca iba konštatoval, že hodnota nehnuteľností musela byť vyššia ako bola dohodnutá a zaplatená kúpna cena. V tomto smere nie je možné uspokojiť sa iba s tvrdením žalobcu, že hodnota nehnuteľností s ohľadom na poskytnutý hypotekárny úver musela byť nepochybne vyššia. Týmito skutočnosťami sa však súd prvej inštancie bližšie nezaoberal s ohľadom na nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/.

8. Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal odporovateľnosťou druhého právneho úkonu (Darovacia zmluva zo dňa 02.10.2013) a uzavrel, že žalovaní 3/ a 4/ majú v konaní postavenie tzv. tretej osoby vychádzajúc z § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka. Voči takýmto osobám je možné v konaní o odporovateľnosť právneho úkonu uplatniť nároky len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi (§ 42b ods. 3 veta za bodkočiarkou), keďže nie sú dedičom osoby, ktorá s dlžníkom dojednala právny úkon a nie sú ani právnym nástupcom takejto osoby (v tomto prípade pod pojmom právny nástupca je možné rozumieť iba univerzálnych právnych nástupcov po zaniknutých právnických osobách). Žalovaní 3/ a 4/ nemajú v tomto konaní postavenie osoby blízkej dlžníkovi (§ 42a v spojení s § 116 OZ). V danom prípade žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať existenciu takých skutočností, ktoré preukazujú, že žalovaným 3/ a 4/ boli známe okolnosti, ktoré odôvodňovali možnosť odporovať predmetnému právneho úkonu. Takéto dôkazy však žalobca súdu nepredložil, ale ani netvrdil, poukazoval iba na skutočnosť, že žalovaní 3/ a 4/ sú blízke osoby dlžníka, a teda o úmysle dlžníka, ukrátiť veriteľa, vedeli.

9. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu vo vzťahu ku všetkým žalovaným zamietol ako nedôvodnú. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 42a ods. 1 až 3, § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania. Uviedol, že právna úprava odporovateľnosti favorizuje právo veriteľa postihovať ušlý majetok dlžníka, pričom peňažná náhrada podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, je až sekundárnym prostriedkom ochrany veriteľa, ak uspokojenie jeho pohľadávky z ušlého majetku nie je možné. Právnu úpravu a z nej vyplývajúci účel odporovateľnosti, súd prvej inštancie ignoroval a nedôvodne zvýhodnil žalovaných 1/, 2/, ktorých de facto zbavil akéhokoľvek postihu z uplatnenia odporového práva. Zdôraznil, že žalovaní 1/, 2/ mali preukázateľne vedomosť o finančných problémoch avalistu a jeho manželky, čo potvrdili vo svojej výpovedi. Nadobúdatelia sporného majetku neprejavili žiaden záujem uvedené skutočnosti zisťovať alebo preverovať, nezaujímali sa o finančnú kondíciu úverového dlžníka (V., R.), ani o podnikateľskú činnosť avalistu. Ako blízke osoby nevynaložili žiadnu aktivitu na to, aby si overili, či právnym úkonom - kúpnu zmluvou nedôjde k ukráteniu prípadných veriteľov avalistu. Ďalej zdôraznil, že zákon požaduje od osoby blízkej dlžníkovi, aby vynaložila náležitú starostlivosť a týmto spôsobom sa presvedčila, že právny úkon neukracuje dlžníkovho veriteľa. Úspešná obrana blízkych osôb spočíva nielen v tvrdení, ale tiež v preukázaní toho, že o úmysle ukrátiť veriteľa nevedeli, ani nemohli vedieť napriek tomu, že vyvinuli náležitú starostlivosť na rozpoznanie tohto úmyslu. Tvrdenie žalovaných 1/, 2/, že sa o podnikateľskú činnosť svojho syna nezaujímali, že ich o svojej činnosti neinformoval, ani prípadný odkaz na dobré vzájomné vzťahy v rodine nenahrádza dôkaz o vyvinutí náležitej starostlivosti na poznanie ukracujúceho úmyslu dlžníka. V postupe žalovaných 1/, 2/, ako osôb blízkych avalistovi, evidentne absentuje akákoľvek náležitá starostlivosť, ktorú vyžaduje § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, za účelom vyvrátenia právnej domnienky. Mal za to, že legitímne a dôvodne uplatňuje svoje odporové právo, keďže došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka, ktorý sa zmenšil do takej miery, že to ohrozuje aspoň čiastočné uspokojenie jeho nároku. Pôvodný dlžník nevlastní žiadne nehnuteľnosti, ani motorové vozidlá, ani iné bonitné nehnuteľné

veci, poberá mzdu a má záväzky voči R. R., C. Konštatoval, že dlžník údajne inkasoval kúpnu cenu, ktorú spotreboval a k žiadnemu plneniu v jeho prospech nedošlo. Mal za to, že vysloveniu neúčinnosti druhého prevodu nehnuteľností musí predchádzať určenie neúčinnosti prvého scudzovacieho úkonu, a to aj v prípade, ak by sa ďalej domáhal náhrady voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech. Právo odporovať právnomu úkonu sa nepochybne uplatňuje aj voči ďalším vlastníkom ušlého majetku, voči tretím osobám, ktoré nadobudli ušlý majetok dlžníka na základe ďalšieho právneho úkonu. Ak by bol okruh pasívne legitimovaných osôb zúžený iba na subjekty, ktoré dojednali odporovateľný právny úkon s dlžníkom, došlo by k popretiu elementárneho účelu odporovacích žalôb. Postihnutie ušlého majetku dlžníka by totiž bolo možné zmariť ľubovoľným ďalším prevodom. Tretie osoby sú vecne legitimované za podmienky, že im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu. V tejto súvislosti poukázal na časovú nadväznosť jednotlivých úkonov, ako aj špecifiká danej veci, keď tretie osoby pri druhom napadnutom úkone sú osobami blízkymi tak avalistovi, ako i jeho manželke, ako i žalovaným 1/, 2/. Pravdepodobnosť, že žalovaným 3/, 4/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi, hraničí s istotou. Je nesporné, že jediným cieľom ďalšieho a bezprostredného prevodu nehnuteľnosti, bolo dokonať akt ukrátenia a poškodzovania žalobcu. Všetci žalovaní bývajú v sporných nehnuteľnostiach, a preto má druhý napadnutý prevod nehnuteľností, ktorý bol bezodplatný, znaky formálnosti. Bez určenia neúčinnosti napadnutej darovacej zmluvy voči žalobcovi, by bol jeho úspech iba v časti určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy medzi pôvodným vlastníkom a žalovanými 1/, 2/ de facto celkovým neúspechom. Došlo by tak k zmareniu zmyslu odporovateľnosti právnych úkonov, a teda aj k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu.

11. Žalovaní 1/ - 4/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. ÚS 7/2012 a zdôraznili, že ani žalobca ani súd nespochybnil, že v čase podania žaloby, žalovaní 1/, 2/ nedisponovali samotnou vecou, ani akýmkoľvek konkrétnym prospechom, keďže odplatne nadobudnutú nehnuteľnosť ďalej bezodplatne darovali žalovaným 3/, 4/. Zastávali názor, že odporovacia žaloba má význam vtedy, ak sa predmet odporovaného úkonu nachádza ešte u žalovaného. Pokiaľ žalovaný tento predmet previedol pred podaním odporovacej žaloby ďalším právny úkonom inej osobe, pričom táto nevedela, že ide o odporovateľný právny úkon, prichádza voči žalovanému do úvahy len právo žalobcu na peňažnú náhradu, pretože právne účinky odporovacej žaloby sa nedotýkajú právneho postavenia tretích osôb, ktoré dobromyseľne nadobudli vec od osoby, na ktorú dlžník previedol vlastnícke právo. Žalobca opomenul spomínaný inštitút náhradového konania v kontexte úpravy odporovateľných úkonov. Ďalej uviedli, že žalobca síce deklaruje, že jeho pohľadávka bola ukrátená, t. j., že majetok avalistu sa zmenšil do takej miery, že to ohrozuje aspoň čiastočné uspokojenie jeho nároku, zostáva však pasívny pri preukázaní konkrétneho rozsahu tohto zmenšenia a konkrétnej výšky prospechu, ktorý údajne mali žalovaní získať. Dôsledkom jeho pasivity je, že neunesol dôkazné bremeno preukázania, že boli naplnené pojmové znaky odporovateľného úkonu, ktoré dôkazné bremeno na ňom spočíva. Nie je preto možné ani posúdiť, aká bola skutočná uspokojiteľnosť žalobcovej pohľadávky, ak by k odporovaným úkonom vôbec nedošlo, a či by reálne mohlo dôjsť čo i len z časti k uspokojeniu jeho pohľadávky zo sporného majetku. Zastávali názor, že uspokojiteľnosť žalobcu z majetku avalistu, ak by k odporovaným úkonom vôbec nedošlo, by bola prakticky nulová. Žalobca opak nepreukázal, bol pasívny a dôkazné bremeno sa ani uniesť nepokúšal. Z pohľadu žalobcom zvoleného petitu vo vzťahu k žalovaným 3/, 4/, považovali za smerodajné pre prijatie jednoznačného záveru o nedostatku ich pasívnej legitimácie citované rozhodnutie ústavného súdu, v ktorom ústavný súd uviedol, že domáhať sa v súdnom konaní vyhlásenia úkonu za neúčinný, možno iba vo vzťahu k právnym úkonom dlžníka, nie vo vzťahu k úkonom prvého nadobúdateľa v prospech druhého nadobúdateľa. Poukázali i na rozhodnutie iných krajských a okresných súdov v obdobných veciach. Zdôraznili, že odporovacia žaloba má význam iba vtedy, ak sa predmet odporovateľného úkonu nachádza ešte u povinného (žalovaného) subjektu. Ak žalovaný tento predmet previedol pred podaním odporovacej žaloby ďalším právny úkonom na inú osobu, ktorá nevedela o tom, že ide o odporovateľný úkon, prichádza voči žalovanému do úvahy len právo na peňažnú (relutárnu) náhradu. Je pravdou, že vo všeobecnosti medzi pasívne legitimované subjekty patria aj tretie osoby, na ktoré bol druhým, či ďalším úkonom prevedený majetok, ktorý pôvodne získal jeho nadobúdateľ odporovateľným úkonom od dlžníka, avšak žalobca tento postih uplatnil nesprávne zvoleným žalobným petitom, keď opätovne opomenul inštrument relutárnej náhrady obsiahnutý v rámci inštitútu odporovateľných právnych úkonov. V konaní však nebolo preukázané, že žalovaným 3/, 4/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu ich predchodcov (žalovaných 1/, 2/). Žalobca v priebehu súdneho konania, ani v odvolaní neoznačil dôkazy, ktoré by preukazovali vedomosť žalovaných 3/, 4/, ani neprezentoval okolnosti, z ktorých by takáto vedomosť

vyplývala a iba odkaz na rodinnú väzbu a aktérov úkonu, je nedostačujúci. Žalobný návrh voči žalovaným 3/, 4/, preto nemôže byť úspešný.

12. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných 1/ - 4/ uviedol, že svoj procesný postup, spočívajúci v uplatnení odporového práva voči scudzovaciemu právnomu úkonu medzi avalistami a žalovanými 1/, 2/, považuje za zákonný a správny, nakoľko iba týmto spôsobom je možné dosiahnuť reálny účel odporovateľnosti právnych úkonov. Vlastnícke právo sporných nehnuteľností nie je a objektívne nemôže byť hraničiacou podmienkou odporovateľnosti prvého právneho úkonu. Opačný výklad by viedol k situácii, že veriteľ by sa nikdy nemohol domôcť neúčinnosti viacerých právnych úkonov v rade jednotlivých prevodcov. Zopakoval, že žalovaní 1/, 2/ ako osoby blízke avalistovi, nevynaložili žiadnu aktivitu, aby si overili, či právnym úkonom - kúpnu zmluvou nedôjde k ukráteniu prípadných veriteľov avalistu. Zdôraznili, že žalovaní 1/, 2/ mali vedomosť o finančných problémoch svojho syna a mali si byť preto vedomí skutočnosti, že ak prevedie svoj majetok, môže tým ukrátiť svojich veriteľov. Mal za to, že nebol v konaní povinný preukazovať konkrétny rozsah zmenšenia dlžníkovho majetku, svoje odporové právo uplatnil legitímne a dôvodne, keďže došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka, t. j. jeho majetok sa zmenšil do takej miery, že to ohrozuje aspoň čiastočné uspokojenie jeho nároku. Dôvodil, že jeho pohľadávky do dnešného dňa neboli uspokojené a v zmysle správ o stave exekučných konaní ani nemožno očakávať pre insolventnosť avalistov ich uspokojenie. K žiadnemu plneniu nedošlo napriek tomu, že dlžník údajne inkasoval kúpnu cenu, ktorú spotreboval. Na predmetnej nehnuteľnosti viazne záložné právo v prospech R. R. za úver poskytnutý vo výške 122.000,- eur. Predpokladá, s poukazom na ust. § 556 Občianskeho zákonníka, že hodnota nehnuteľnosti prevyšovala 180.000,- eur, a ak by sporné nehnuteľnosti boli ohodnotené na sumu 42.330,- eur, prípadne 60.000,- eur, pohľadávka R. R., C., by nebola zabezpečená ani spolovice, a keďže úver bol vyčerpaný, možno dôvodne predpokladať, že hodnota sporných nehnuteľností predstavovala podstatne vyššiu sumu, než bola inkasovaná časť kúpnej ceny. K nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaných 3/, 4/, poukázal na znenie ust. § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorého ich pasívna legitímácia vyplýva. Zdôraznil, že je irelevantné, či k ďalšiemu prevodu majetku na tretiu osobu došlo pred alebo až po podaní odporovacej žaloby voči prvému nadobúdateľovi ušlého majetku. Ak by bol okruh pasívne vecne legitimovaných osôb zúžený iba na subjekty, ktoré dojednali odporovateľný právny úkon s dlžníkom, došlo by k popretiu elementárneho účelu odporovacích žalôb a postihnutie ušlého majetku dlžníka by bolo možné zmariť ľubovoľným následným prevodom. Tretie osoby sú pasívne vecne legitimované za podmienky, že im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu. V tejto súvislosti poukázal na časovú nadväznosť jednotlivých úkonov, ako aj špecifiká danej veci, keď všetky zúčastnené osoby sú osobami blízkymi avalistovi a jeho manželke. Všetci žalovaní v sporných nehnuteľnostiach bývajú, a preto má druhý právny úkon znaky špekulatívnej formálnosti. Bez určenia neúčinnosti napadnutej darovacej zmluvy voči žalobcovi, prevod medzi žalovanými 1/, 2/ a žalovanými 3/, 4/ by bol úspech žalobcu iba v časti určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy (prevod medzi avalistom a žalovanými 1/, 2/) de facto celkovým neúspechom a došlo by k zmareniu zmyslu odporovateľnosti právnych úkonov, a teda i k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu.

13. Žalovaní 1/ až 4/ k odvolacej replike žalobcu uviedli, že zotrvávajú na svojich doterajších stanoviskách. Uviedli, že žalobca navodzuje mylnú predstavu, že ním zvolený procesný postup (žalobný petit) bol za daných okolností jediným možným procesným postupom ako uplatniť tzv. odporovaciu žalobu. Správne žalobca síce uvádza, že vlastnícke právo nie je podmienkou odporovateľnosti, avšak v danej veci bolo treba odporovacou žalobou uplatniť iný typ nároku, ktorý tiež ponúka inštitút odporovateľnosti právnych úkonov, ako správne uviedol súd prvej inštancie a ako predpokladá i výklad ustanovení o odporovateľnosti právnych úkonov. Zdôraznili, že aj žaloba o relutárnu náhradu je zaradená pod pojem odporovacia žaloba. Opätovne poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu č. ÚS 7/2012. Zdôraznili, že na spornej nehnuteľnosti viazla ťarcha v podobe záložného práva v prospech iného veriteľa, ktorú musia znášať ďalší nadobúdatelia týchto nehnuteľností. V takomto postavení sa ocitli práve žalovaní 1/, 2/ ako kupci, čo odôvodňovalo adekvátne a podstatné zníženie kúpnej ceny vynaloženej na sporné nehnuteľnosti, ktorá z tohto dôvodu splnila kritérium ekvivalentnosti. Pretrvávajúce zaťaženie sporných nehnuteľností záložným právom v prospech tretej osoby, má dopad aj na reálnu uspokojiteľnosť nárokov žalobcu z tohto ušlého majetku. Ak by táto uspokojiteľnosť bola nulová, nemožno ani hovoriť o ukrátení veriteľovej pohľadávky odporovaným úkonom dlžníka a žalovaných 1/, 2/. Žalobca sa tak mylne domnieva, že v konaní nebol povinný preukazovať konkrétny rozsah zmenšenia dlžníkovho majetku. Zjavná pasivita žalobcu pri znášaní dôkazného bremena, na ktorú poukázal i súd prvej inštancie, nemôže byť odmenená úspechom v tomto spore. Pokiaľ žalobca

vytýka dlžníkovi, že kúpnu cenu inkasovanú za nehnuteľnosti spotreboval bez toho, aby plnil v prospech žalobcu, poukázali na skutočnosť, že rozhodujúci je okamih splatnosti zmeniek, ktorý nastal až dňa 14.11.2012. V období vyplatenia sumy 42.330,- eur ako zálohy na kúpnu cenu v roku 2011, ešte neexistovala povinnosť avalistu plniť voči žalobcovi, pretože ani jedna zo zmeniek avalovaných dlžníkom ešte nebola splatná. Zotrvali na tvrdení, že nie je možné domáhať sa vyhlásenia neúčinnosti spornej darovacej zmluvy ako ďalšieho úkonu v pomyselnom reťazci úkonov, ktorý opreli o súdnu prax, vrátane Ústavného súdu SR. Žalovaní 3/, 4/ neboli účastníkmi úkonu, ktorý uzavrel dlžník veriteľa (kúpnej zmluvy), čo je podstatný dôvod zakladajúci nedostatok ich vecnej pasívnej legitímácie pri takomto uplatnenom nároku žalobcu. Nimi prezentované závery súdnej praxe, vrátane citovaného názoru Ústavného súdu SR, poukazujú na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v tomto konaní.

14. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebný ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní žalobcom vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vyhodnotil pre svoje rozhodnutie významné dôkazy v konaní vykonané každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti, odôvodnil, z akých dôvodov, a ktoré tvrdenia strán sporu mal za preukázané, a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám ust. § 220 CSP. Námietky žalovaného, uvedené v podanom odvolaní, sú totožné s námietkami uplatnenými pred súdom prvej inštancie, súd prvej inštancie sa s nimi dostatočne vysporiadal, preto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli žalovaným tvrdené, ani preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie dodáva nasledovné:

16. V danej veci sa žalobca proti žalovaným domáhal neúčinnosti kúpnej zmluvy, uzavretej medzi dlžníkom (avalistom) a jeho manželkou ako predávajúcimi, a žalovanými 1/, 2/ ako kupujúcimi a následnej darovacej zmluvy, uzavretej medzi žalovanými 1/, 2/ ako darcami, a žalovanými 3/, 4/ ako obdarovanými, ktoré sa týkali nehnuteľností v k. ú. R. V., vedených na LV č.XXXX.

17. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol, založil na nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v prípade žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu vykonanom medzi dlžníkom (a jeho manželkou) a žalovanými 1/, 2/, a vo vzťahu k žalovaným 3/, 4/, žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom.

18. Právna úprava odporovateľných právnych úkonov je obsiahnutá v ust. § 42a a §42b Občianskeho zákonníka. Z hľadiska jej systematiky treba rozlišovať medzi aktívnou vecnou legitímáciou na uplatnenie odporovateľnosti (§ 42 ods. 1 Občianskeho zákonníka), podmienkami odporovateľnosti (§ 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka), spôsobom uplatnenia odporovateľnosti (§ 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka), pasívnou vecnou legitímáciou (§ 42b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka) a právnymi následkami spojenými s úspešným odporovaním právneho úkonu (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka).

19. Zmysel právnej úpravy odporovateľnosti spočíva v zabezpečení ochrany veriteľa pred právnymi úkonmi dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka, a tým aj k zmareniu, či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka uspokojená. Podstata odporovateľnosti právneho úkonu spočíva v tom, že odporovateľný právny úkon stráca na základe právoplatného rozhodnutia v určených prípadoch účinnosť voči oprávnenej osobe, t. j. voči veriteľovi.

20. Veriteľ môže svoje právo odporovať právneho úkonu uplatniť súdnou žalobou, na základe ktorej sa domáha toho, aby sa súd vyslovil vo vzťahu k veriteľovi za právne neúčinné tie právne úkony, ktorými dlžník zmenšil svoj majetok natoľko, že to môže obmedziť, prípadne celkom zmařit uspokojenie pohľadávky veriteľa.

21. Účelom odporovateľnosti ako inštitútu občianskeho práva, je zabrániť nepoctivým úkonom dlžníka, ktorými znižuje svoj majetok na úkor veriteľov. Podstatou odporovateľnosti je neúčinnosť právneho úkonu voči určitej osobe, ktorá znamená, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu odporovaného právneho úkonu tak, akoby k tomuto úkonu vôbec nedošlo.

22. Zmyslom § 42a Občianskeho zákonníka je, aby veriteľ dosiahol rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že je voči nemu neúčinný dlžníkom urobený právny úkon, ktorý skraca uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, teda, aby mohol následne svoju pohľadávku uspokojiť z takejto nehnuteľnosti. Rozhodnutie súdu, ktorým je vyhovie odporovacej žalobe potom predstavuje základ k tomu, že sa veriteľ môže na základe titulu spôsobilého na výkon rozhodnutia domáhať nariadenia alebo vykonania výkonu rozhodnutia postihnutím toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z majetku dlžníka. V prípade, že uspokojenie veriteľa z tohto majetku nie je možné, musí sa veriteľ namiesto určenia neúčinnosti právneho úkonu domáhať, aby mu ten, komu z odporovateľného právneho úkonu dlžníka vznikol prospech, vydal takto získané plnenie.

23. V prípade, že nadobúdateľ vec, pôvodne patriacu dlžníkovi, predal tretej osobe, nie je dobre možné požadovať uspokojenie pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, veriteľ má preto voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech, len právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka). Vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou úspešného uplatnenia odporovateľnosti právneho úkonu.

24. Pasívna legitímácia z odporovacej žaloby je upravená v ust. § 42b ods.2, ods.3 Občianskeho zákonníka. Žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený so splnením predpokladu, že takáto osoba získala odporovaným právnym úkonom prospech.

25. Vzhľadom na uvedené, súd prvej inštancie správne uzavrel, že v danej veci uspokojenie veriteľa z majetku dlžníka (avalistu), ktorý majetok odplatne (kúpna cena bola preukázateľne minimálne vo výške 42.300,- eur zaplatená pred vymáhateľnosťou pohľadávky veriteľa) previedol na žalovaných 1/, 2/ nie je možné, nakoľko nehnuteľnosti tvoriace predmet odporovateľného právneho úkonu boli ešte pred začatím tohto súdneho konania bezodplatne prevedené na tretiu osobu (žalovaných 3/, 4/). V konaní nebolo preukázané, že žalovaní 1/, 2/ získali z odporovateľného právneho úkonu prospech, preto je úvaha súdu prvej inštancie o nedostatku ich pasívnej vecnej legitímácie v tomto súdnom konaní správna. Uvedený názor, ktorý zastáva i odvolací súd, bol s pozitívnym výsledkom podrobený i kontrole ústavnosti (Uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 06.03.2012, č. k. II ÚS 7/2012 - 9).

26. K následnému právnemu úkonu, ktorého odporovateľnosti sa žalobca domáhal, t. j. darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1/, 2/ ako darcami, a žalovanými 3/, 4/ ako obdarovanými, sa odvolací súd stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaní 3/, 4/ majú v tomto konaní postavenie tzv. tretej osoby s poukazom na ust. § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka. Uvedený záver nespochybnil ani odvolateľ. Žaloba žalobcu v tomto prípade mohla byť úspešná len v prípade, ak by preukázal, že žalovaným 3/, 4/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti ich predchodcovi. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nielenže nepreukázal, ale ani netvrdil, že žalovaní 3/, 4/ poznali okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi, obmedzil sa výlučne na konštatovanie, že títo sú blízkymi osobami jednak žalovaným 1/, 2/, jednak dlžníkovi a jeho manželke.

27. Odvolací súd konštatuje, že v civilnom sporovom konaní sa uplatňuje prejednacia zásada. Strana sporu má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia, nesie strana sporu, ktorá tieto povinnosti nesplnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení, je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže ani splniť povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazné bremeno ako procesný inštitút v civilnom sporovom konaní spočíva v zodpovednosti strany sporu za to, že v konaní budú preukázané rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno viaže. Ak neboli preukázané tvrdenia strany sporu, táto dôkazné bremeno neuniesla, čoho následkom je rozhodnutie súdu vo veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, keď neboli preukázané určité skutočnosti

významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie vo veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, alebo preto, že táto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

28. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktoré sa týkajú povinnosti tvrdenia a povinnosti označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou právnej normy, ktorá upravuje sporný právny vzťah strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena.

29. Pokiaľ sa vo vzťahu k žalovaným 3/, 4/ žalobca domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1/, 2/ a žalovanými 3/, 4/, predpokladom úspechu jeho žaloby v zmysle § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo preukázať, že žalovaným 3/, 4/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi. Žalobcovia 3/, 4/ v priebehu konania ako strany sporu túto skutočnosť jednoznačne popreli. Žalobca žiadne návrhy na preukázanie tejto skutočnosti v priebehu konania pred súdom prvej inštancie ani v odvolacom konaní nemal, obmedzil sa na svoje tvrdenie, že všetky zúčastnené osoby sú osobami blízkymi avalistovi (dlžníkovi) a jeho manželky, poukázal na časovú nadväznosť jednotlivých úkonov a skutočnosť, že všetci žalovaní v sporných nehnuteľnostiach bývajú.

30. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu a riadi sa zásadou formálnej pravdy. Má možnosť vyzvať strany na doplnenie skutkových tvrdení, avšak činnosť súdu nemôže nahrádzať procesnú aktivitu strán a ich povinnosť tvrdiť a hodnoverne svoje tvrdenie preukázať. Je prvoradým záujmom strany predkladať a navrhovať súdu také dôkazy a takým spôsobom, aby z nich bolo možné bez akýchkoľvek pochybností zistiť skutkový stav. Nie je úlohou súdu vyzývať strany sporu na predloženie alebo označenie takých dôkazov, aby jej zabezpečil úspech v spore. Ak neboli preukázané tvrdenia strany sporu, táto dôkazné bremeno neunesla, čoho logickým následkom je rozhodnutie súdu v neprospech takejto strany.

31. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ žalobca súdu neoznačil ani nepredložil žiadne dôkazy, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver, že žalovaným 3/, 4/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich právneho predchodcovi, nebolo možné ani vo vzťahu k žalovaným 3/, 4/ žalobe vyhovieť.

32. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

33. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

34. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).